

BOŞANMA TAZMİNATI

Aile Mahkemesince boşanma kararının verilmesi ile talep üzerine maddi tazminat, manevi tazminat ve yoksulluk nafakasına hükmedilebilir. Talep olmadığı sürece hakim re'sen maddi veya manevi tazminata ya da yoksulluk nafakasının ödenmesine ilişkin bir karar veremez. Çocuğun bakımı için iştirak nafakasının ödenmesine ise talep olmasa dahi hakim re'sen karar verebilir.

MK 174/1'e göre, "mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddi tazminat isteyebilir". Bu hükme göre, maddi tazminat istenmesinin şartları şunlardır:

- Maddi tazminat isteyen eşin talebinin kabul edilebilmesi için boşanma sebebinde kusurunun bulunup bulunmadığı araştırılacaktır. Tespit edilecek husus tazminat talep edenin kusuru ile boşanma sebebinin oluşması arasında bir uygun neden-sonuç ilişkisinin bulunup bulunmadığıdır.
- Davacı eşin, davalı eşten tazminat isteyebilmesi için davalı eşin boşanma sebebinin ortaya çıkmasında kusurlu olması gerekmektedir. Kusuru ile boşanmaya sebep olmayan eşten tazminat istenemez.
- Tazmin edilmesi gereken zarar, mevcut ya da beklenen bir menfaatin ihlalidir. Zararın boşanma sebebi ile ortaya çıkması gereklidir. Aksi takdirde MK 174/1'e göre tazminat söz konusu olmayacaktır.
- Maddi tazminat MK 174'e göre, ödenecek olan uygun bir maddi tazminattır. Hakim, tarafların mali ve sosyal durumlarını ve kusur derecelerini göz önünde bulundurarak uygun olan tazminat miktarını belirleyecektir. Maddi tazminatın boşanma davasıyla birlikte istenmesi gerekmekte, ayrı bir dava ile de talep edilebilmektedir.

MK 174/2'ye göre, "Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevi tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir". Bu hükme göre, maddi tazminata ek olarak manevi tazminat talep edilebilmesinin şartları şunlardır:

- Davalının kusurunun bulunması yeterlidir; bu kusurun ağır olması gerekmez. Davacının ise davalıya oranla daha az kusurlu olması manevi tazminat isteyebilmesi için yeterli olacaktır. Eğer, davacının kusuru ile davalının kusuru eşitse ya da davacının kusuru, davalınınkinden daha fazla ise, manevi tazminat talebi söz konusu olamayacaktır.
- Davacının kişilik hakkının ihlal edilmesi manevi tazminatı haklı gösterecek derecede olması gerekir.
- Hakim manevi tazminat olarak, paradan başka bir şeye karar veremez. Maddi tazminat davasında da olduğu gibi manevi tazminat davasında da tazminat miktarını hakim belirler. Manevi tazminat davası, boşanma davasından ayrı olarak açılabilir.

YOKSULLUK NAFKASI

MK madde 175/1 "boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir" hükmüyle boşanma halinde eşlerden birinin, diğerinden yoksulluk nafakası istemesi imkanını tanımıştır.

Hakimin yoksulluk nafakasına karar verebilmesi için, yoksulluğa düşen eşin talepte bulunması gerekir. Eğer talep olmazsa, hakim re'sen yoksulluk nafakasına hükmedemez. Yoksulluk nafakası boşanma sırasında ileri sürülmesi şart olmayıp ayrı bir dava ile de talep edilebilir.

Yoksulluk nafakası talep edecek olan eşin, diğer eşten daha az kusurlu olması arar. Talepte bulunan taraf, boşanmada daha kusurlu ise lehine nafaka verilemez. Buna karşılık, maddi ve manevi tazminat davalarından farklı olarak, kendisinden nafaka istenen eşin kusurlu olması aranmaz. Nafaka isteyen eş, çalışma gücünden yoksunsa ve başka bir geliri ya da serveti de yoksa yoksulluk nafakasına hak kazanır. Yoksulluk nafakasına karar verilebilmesi içinde emekli maaşı ya da malları varsa, bunların onu yoksulluktan kurtarıp kurtarılmadığına bakılması gerekir.

Takdir edilecek yoksulluk nafakası miktarının, bunu ödeyecek olan eşin mali gücü ile orantılı olması gereklidir. Ödeyecek eşin gelir düzeyi, talepte bulunanın yoksulluk içinde olmaması için gerekli miktardan fazla ise, hakim ödeme gücüne uygun olan miktara karar verir. Yükümlünün hiç ödeme gücü yoksa, hakim yoksulluk nafakasına ilişkin talebi kabul etmez.

Yoksulluk nafakasının amacı; talepte bulunanı yoksulluktan kurtarmak, yani onun zorunlu ihtiyaçlarının karşılanmasıdır; evli olduğu zamanki hayat seviyesini devam ettirmesi amaç değildir.

Yoksulluk nafakasının ödenme süresinde bir sınır yoktur (MK175). Taraflardan birinin ölmesi ya da tekrardan evlenmesine kadar devam eder.

Son olarak, evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan dava hakları, boşanma hükmünün kesinleşmesinin üzerinden bir yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

İŞTİRAK NAFAKASI

Boşanmış olma, ana ya da babanın çocuğun bakım masraflarına katılma yükümlülüğüne son vermez. Çocuğun bakım masrafları velayet kendisine verilmiş ana ya da babaya aittir. Ancak diğer taraf da gücü oranında bu masraflara katılmak zorundadır.

Hakim iştirak nafakasına da talep olmadan karar vermektedir. İştirak nafakasının miktarının belirlenmesinde, bunu ödeyecek kişinin ve çocuğun kendisine bırakıldığı ana yada babanın mali gücü ile çocuğun ihtiyaçları göz önünde bulundurulur.

İştirak nafakası, kararın kesinleşmesiyle ödenmeye başlanır ve kural olarak çocuk ergin oluncaya kadar devam eder. Ancak çocuk, ergin olmasına rağmen eğitime devam ediyorsa, iştirak nafakası eğitim sona erinceye kadar devam eder. Bu halin dışında, çocuk, ergin olduktan sonra da bakıma muhtaç ise, iştirak nafakası yerine yardım nafakası isteyebilir.

KAYNAK: DURAL, Mustafa, ÖĞÜZ, Tufan, GÜMÜŞ, Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi